

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Tabla de materii pe anul 1921 fiind apărută, d-nii abonați cari nu au primit-o sunt rugați a ne încunoștința odată cu trimiterea abonamentului.

Titu Stăcescu. — *Constituționalitatea legii agrare din 1921.*
Jurisprudența Română. — *Inalta Curie de Casație și Justiție, sect. I-a.* — Inchirieri. — P. elungirea legală. — Bunuri aparținând domeniului public. — (Prin aria Craiova cu Chiriac Georgescu.)
Casație, Secția III. — Pat. ntă. — Societăți pe acțiuni. — Art. 4 al. 3 legea patentelor. — (Soc. anon. Mășir și Co. cu Fiscu.)
Trib. Ilfov, Secția I. civ. cor. — Convenție Vama. — Elemente constitutive. — Dreptul Tribunalului ca instanță de apel. — Adnotație de d. I. D. Filiti. — (Firma Eug. Bahles. — Certale cu Fiscu.)

Constituționalitatea legii agrare din 1921

Respectarea transferărilor pământurilor rurale dobândite în virtutea legilor anterioare de improprietărire.

„Buletinul” Tribunalului Mușcel No. 2 din Decembrie 1921, publică un jurnal No. 7903 prin care se respinge finele de neprimire ridicat de pârâtul X. contra acțiunii în anulare a unui act de vânzare, prin care reclamanta R, i-a vândut acestuia o întindere de pământ rural — dat prin legea de la 1864 — fine de neprimire bazat pe dispozițiunea art. 125 al. H. din legea agrară actuală, întrucât reclamanta prin acțiunea sa cerea anularea actului, pe motivul că cumpărătorul în momentul cumpărării nefiind sătean cultivator manual de pământ, nu avea capacitatea de a dobândi asemenea pământ rural.

Deși Tribunalul Mușcel prin unele din considerențele jurnalului recunoaște că legiutorul din 1921 prin actuala lege agrară a înțeles să stabilească noi norme de achiziționare atât pentru pământurile rurale date

prin această lege cât și pentru acele date în virtutea legilor anterioare de improprietărire, — iar în ceia ce privește respectarea transferărilor efectuate deja asupra unor asemenea pământuri, deși admite, fără discuțiune, că legiutorul poate printr'o lege nouă să îmbiățiseze prin efectul ei nu numai viitorul dar și trecutul — totuși contrar dispozițiilor categorice din art. 125 mai sus citat, respinge finele de neprimire ridicat de pârât, pe următoarele considerente: „că în ceia ce privește condițiunea de validitate, forma sau mijloacele de probațiune ale unui act juridic, trebuie să se aprecieze numai după legea în vigoare la confecționarea actului.

„Că, chestiunea capacității de dobândire de pământuri rurale date prin vechile legi de improprietărire fiind o condițiune esențială de validitate a convențiilor relative la înstrăinarea acestor pământuri, această capacitate din moment ce a fost exercitată, câtă a se regula tot după legea în vigoare în momentul confecționării acestor convențiuni”, — și că deci, așa fiind, legiutorul agrar din 1921, nu a putut nici într'un caz prin dispozițiunea art. 125 al. II. să valideze înstrăinările făcute în frauda legilor anterioare de improprietărire.

Și atunci pentru ca acest alineat să nu pară în mod inutil inserat, Tribunalul caută să i stabilească sensul și rațiunea din spiritul și economia întregii legi.

„În adevăr — zice mai departe jurnalul — considerând că prin dispozițiunile art. 124 prevăzându-se că ori-ce înstrăinare fără respectarea obligațiunii de a pune pământurile în valoare personal, și aceste dispozițiuni aplicându-se conform art. 125 al. I, și loturilor dobândite în virtutea legilor anterioare de improprietărire, s'ar fi înțeles că această nulitate s'ar fi putut întinde, din cauza noilor norme stabilite pentru stăpânirea tuturor pământurilor rurale, prin ori-ce lege ar fi fost date, și asupra transmisiunilor de pământuri rurale, date prin legile anterioare de improprietărire, dacă nu s'ar fi edictat

dispozițiunea al. II, art. 125; că așa fiind, ceia-ce a voit noul legiuitor agrar a fost numai crearea unui nou regim de achiziționare și stăpânire a pământurilor rurale, prin ori-ce lege ar fi fost date, respectându-se bine-înțeles acele înstrăinări efectuate în condițiunile vechilor legi de împroprietărire și în privința cărora noul legiuitor nu a putut să retroactiveze pe considerațiunile arătate; — pentru aceste motive, etc.”.

Cu toată dorința noastră de a vedea triumfând până la capăt soluțiunea dată de Tribunalul Mușcel, aceste importante chestiuni, care nu vor întârzia să vină, credem, și înaintea supremei noastre Curți; socotim însă că considerentele pe care ea se bazează nu corespund nici spiritului legii și nici scopului de care a fost călăuzit legiuitorul din 1921.

În adevăr, atât din cuprinsul art. 125 cât și din debaterile parlamentare rezultă că legiuitorul prin noua lege agrară a voit ca proprietarul care a înstrăinat sub imperiul legilor anterioare un pământ rural, să nu mai poată cere anularea actului de vânzare, în cazul când el ar fi viciat prin neintrunirea condițiunilor cerute de acele legi.

Călăuzit de principiul că felul cum s'a făcut împroprietărire prin legile anterioare, după criterii mai mult democratice decât economice și care a avut ca efect, că pământul a intrat în multe părți în mâini slabe, a căutat, prin noua lege, să introducă sistemul selecțiunei naturale (Exp. motive, Monit. Oficial No. 22 din Mai 1921) — prescriind în acest scop libera circulație a pământului de împroprietărire (cu restricțiunea lotului intangibil până la 1 Ha), — iar pe de altă parte, pentru a da o cât mai mare impulsie și proprietății mijlocii, a dispus prin art. 122, ca pământul stăpânit de săteni, pe baza legilor de împroprietărire, să poată fi cumpărat de ori-ce cetățean român, cu singura condițiune de a-l pune în valoare personal.

Și atunci pentru a face o aplicațiune cât mai întinsă a sistemului preconizat de noul legiuitor, s'a dispus prin art. 125 al. I, că normele actuale de înstrăinare a pământurilor rurale se vor aplica și loturilor dobândite în virtutea legilor anterioare de împroprietărire, prin al. II, că transferările pământurilor rurale, dobândite în virtutea diferitelor legi de împroprietărire, efectuate până la data promulgării legii agrare (art. 227 din regl.) se respectă, iar prin alin. III, pentru a se curma ori-ce discuțiune — că dispozițiunile legilor din 12 Februarie 1879 și 10 Aprilie 1910 sunt și rămân abrogate, în ceia-ce privește înstrăinarea atât cu titlu oneros, cât și cu titlu gratuit a loturilor mici.

În fața atâtor dispozițiuni clare și precise menite a învedera până la evidență intențiunea legiuitorului

de a consfinți toate înstrăinările ce pământuri rurale efectuate până la data promulgării legii agrare de față, credem că nu mai poate rămâne nici o îndoială asupra validărei chiar a actelor de înstrăinare făcute în disprețul legilor anterioare de împroprietărire, și care legi fiind în mod expres sau tacit abrogate, astăzi nu mai prezintă nici un interes condițiunile de formă și capacitate în care acele acte au fost încheiate.

Ceia-ce ni se pare însă cu totul eronat este sensul și interpretarea pe care Tribunalul Mușcel o dă al. II, din art. 125 atunci când își exprimă temerea, ca nu cumva în lipsa acestui text să se fi înțeles că nulitatea prevăzută de art. 124 pentru înstrăinările făcute fără respectarea dispozițiunilor din actuala lege s'ar fi putut întinde și asupra transmisiunilor de pământuri rurale date prin legile anterioare de împroprietărire.

Dar aceasta era exclus chiar fără inserarea al. II, din art. 125.

Nulitatea din art. 124 se referă numai la înstrăinările ce se vor face din momentul promulgării legii de față, atât în ceia-ce privește loturile dobândite în puterea acestei legi, cât și a legilor anterioare de împroprietărire (art. 125 al. D.) respectându-se bine-înțeles transferările efectuate deja sub imperiul vechilor legi, după cunoscutul principiu: tempus regit actum.

Ceia-ce a voit noul legiuitor prin al. II, din art. 125 a fost numai ca să dea o aplicațiune cât mai întinsă principiului de care a fost inspirat în alcătuirea întregului capitol privitor la înstrăinarea loturilor și anume acela de a face ca pământul rural să intre în mâini cât mai destoinice și mai utile economiei naționale, validând ast-fel toate înstrăinările efectuate până la data promulgării legii agrare de față, chiar și acele făcute în trauda legilor anterioare de împroprietărire.

Aceasta este credem adevăratul sens al alin. II, din art. 125, rezultând atât din debaterile Parlamentare cât și din spiritul și economia întregii legi, și care corespunde în totul scopului însuși pe care l'a urmărit legiuitorul agrar din 1921.

Rămâne de văzut acum până în ce măsură a putut retroagisa noul legiuitor asupra legilor anterioare de împroprietărire, și dacă acesta a avut calitatea de a abroga în mod expres sau tacit toate sau numai parte din acele legi.

Chestiunea ast-fel pusă face obiectul unui alt jurnal No. 6396/921 (Dos. No. 777/915) al Tribunalului Prahova S. I. — publicat în interesanta lucrare „Codul legislațiunei de expropriere pentru utilitate națională” de d-nii Const. Cristodorescu și Dem. C. Ștefă-

nescu-Priboi, judecători de ședință la acel Tribunal, — jurnal ce a fost pronunțat într'o speță analoagă, și ale cărui considerente sunt următoarele :

„Având în vedere că conf. art. 125 din numita lege, transferările pământurilor rurale, dobândite în virtutea diferitelor legi de împrumut se respectă ;

„Având în vedere că din desbaterile înaintea Senatului rezultă că, legiuitorul a voit ca proprietarul care a vândut un teren de împrumut, sub imperiul legilor anterioare, să nu mai poată cere anularea aceluia act, în cazul când ar fi viciat prin neîntrunirea condițiilor cerute de acele legi ; — că acest lucru rezultă din complexul desbaterilor și în special din răspunsul dat de d. Ministru Garofild d-lui Senator Tănăsescu spunând : Proprietarul care a luat parale să nu mai ceară înapoi pământul pe care l'a vândut ; — să punem atunci principiul : „vânzările de pământ rural dobândite în virtutea legii din 1864 și a legilor ulterioare se validează ;

„Având în vedere că conform art. 19 din Constituție, modificat de Adunarea Constituantă la Iași (M. Oficial din 20 Iulie 1917) potrivit par. V. al. 2, legea generală de expropriere pentru cauză de utilitate națională, care va dezvolta principiile cuprinse în acest articol, se va vota conform ultimului alineat al art. 128 din Constituție, iar potrivit al. 3, dispozițiile ei vor fi înscrise în acest articol (19) din care fac de drept parte.

„Având în vedere că consecințele acestor prescripții legale constituționale, prezenta lege de împrumut constată prin art. 160, că mai multe din articolele sale fac parte de drept din art. (19) din Constituție ; că, între aceste articole ce fac parte din constituție, nu figurează și acest art. 125 în discuție și nici nu putea fi considerat ca atare, întrucât prin acest articol se depășește spiritul menționatului art. 19, modificat în 1917, care dispune, că legea generală de expropriere face parte de drept din Constituție, în ce privește principiile cuprinse în acel articol ;

„Considerând deci că art. 125 reprezintă o prescripție legală ordinară ;

„Considerând că prin art. 132 din Constituție (modificat la 8 Iulie 1884) terenurile de împrumut sunt și vor fi înalienabile timp de 32 ani ; că deci prin acest art. inalienabilitatea stabilită prin legile de împrumut a dobândit un caracter constituțional, tot odată fiind prelungită până la 8 Iulie 1916 ;

„Că printr'o lege ordinară din 1912 (art. 18 din legea proprietății de mână moartă), — cu începere dela 8 Iunie 1916, — data dela care expiră termenul inalienabilității prevăzut de menționatul articol din

Constituție, această inalienabilitate s'a prelungit ; că prin legea în discuție din 1921 (art. 125) vânzările de pământ rural dobândit în virtutea legii din 1864 și a legilor ulterioare se validează ;

„Considerând însă că o lege ordinară nu poate modifica o lege constituțională, cu atât mai mult nu poate împieta asupra ei cu efect retroactiv ; că numita lege în discuție, dacă are efect retroactiv, nu poate împieta de cât asupra efectelor legii ordinare de prelungire a inalienabilității din 1912, — dar nu și a prescripției legale constituționale, ce consacră această inalienabilitate până la 1916 ; că deci validitatea unui act de vânzare făcut supt imperiul art. 132 din constituție este afară de influența art. 125 din legea în discuție ;

„Considerând că, în speță, actul de vânzare dintre litiganți a fost făcut la 1 Februarie 1908, deci sub imperiul acelei prescripții constituționale, de prelungire a inalienabilității ; — că deci validitatea lui urmează a se aprecia după principiile aceluia text de lege constituțional ; pentru aceste motive, etc.”.

Cum vedem, Tribunalul Prahova admitând în principiu că legiuitorul agrar din 1921 a voit ca proprietarul care a vândut un pământ rural sub imperiul legilor anterioare de împrumut să nu mai poată cere anularea actului de vânzare, în cazul când acesta ar fi viciat prin neîntrunirea condițiilor cerute de acele legi, — caută să stabilească numai dacă legea pe care a edictat-o poate împieta asupra tuturor legilor anterioare de împrumut, sau numai asupra celor ordinare, contestând constituționalitatea art. 126, ca unul ce nu figurează printre acelea prevăzute de art. 160, care fac de drept parte din art. 19 din Constituție.

Chestiunea constituționalității legii agrare s'a pus în repetate rânduri la noi și a ajuns până înaintea Curților de Apel, unde părerile s'au împărțit, cele mai multe declarând această lege constituțională¹⁾. Și cu drept cuvânt. Adunarea Constituantă din 1917 modificând în parte art. 19 din Constituție a adăugat că legea din 1917, modificând în parte art. 19 din Constituție a adăugat că legea generală de expropriere care va dezvolta principiile cuprinse în acest articol va fi înscrise în textul art. 160, nu a prevăzut decât unele din textele legii agrare, aceasta a făcut-o pentru că nu putea să însereze întreaga lege, și atunci a indicat numai dispozițiile esențiale care dezvoltă principiile cuprinse în acel articol.

Urmează însă de aici că toate celelalte dispozițiuni, care fac parte integrantă din legea de expro-

1) Inalta Curte de Casație a curmat această controversă confirmând în secțiuni unite constituționalitatea legii agrare.

priere, și care au fost votate de către aceleași adunări, cu aceeași majoritate de $\frac{2}{3}$, și dezvoltând aceleași principii din art. 19, sunt ele mai puțin constituționale decât acelea prevăzute în art. 160? Credem că nu.

Ca și acestea ele au aceeași tărie constituțională și pot împieta deci asupra tuturor legilor anterioare de împroprietărire, dat fiind mai ales faptul că și art. 19 se referă nu numai la expropriere ci și la împroprietărire, atunci când dispune prin al. I, că „Pentru cauză de utilitate națională se sporește întinderea proprietății rurale țărănești prin exproprierea terenurilor cultivabile..... în scopul de a se vinde țărănilor mobilizați din această categorie sau a familiilor lor, dacă ei au murit din cauza sau în timpul războiului”. De altfel, de nicăeri nici nu reese că intențiunea legiuitorului a fost de a valida numai unele înstrăinări, iar altele nu.

Pe de altă parte, dacă legea din 1921 nu poate împieta decât asupra efectelor legii ordinare de prelungire a inalienabilității din 1912, iar nu și asupra prescripțiunii legale constituționale ce consacră această inalienabilitate până la 1916, cum se va mai putea cere de acum înainte anularea unui act de vânzare încheiat prin fraudă, de o pildă sub imperiul legii de la 1879, când această lege este în mod expres abrogată de actualul legiuitor?

Iată încă un motiv care ne face să credem că legiuitorul agrar din 1921 a înțeles să valideze toate înstrăinările efectuate până la data promulgării legii de față, chiar și acelea făcute în fraudă legilor anterioare de împroprietărire.

În acest sens s'a pronunțat și Tribunalul Suceava prin sentința No. 261 din 26 Noembrie 1921—și ale cărui considerente le dăm mai jos :

„Având în vedere că prin articolele 120—123 inclusiv din legea pentru reforma agrară din 14 Iulie 1921, stabilindu-se că loturile dobândite în baza acestei legi, vor putea fi vândute ori cărui cetățean român, sub rezerva dreptului de preemțiune a statului, iar prin art. 125 din aceeași lege declarându-se că toate dispozițiunile articolelor de mai sus se vor aplica și loturilor dobândite în virtutea legilor anterioare de împroprietărire, urmează învedereat că legiuitorul din 14 Iulie 1921, părăsind în totul principiul inalienabilității pământurilor rurale consacrat prin art. 132 din Constituție, a înțeles în mod neîndoios să stabilească un principiu cu totul opus celui dintâi, declarând în mod expres că pământurile dobândite în virtutea legilor anterioare de împroprietărire, pot fi vândute ori cărui cetățean român sub rezerva dreptului de preemțiune a statului.

„Având în vedere că legiuitorul din 14 Iulie 1921, tot în această ordine de idei, și pentru a curma din-

nainte toate conflictele ce s'ar fi putut naște din înstrăinările pământurilor rurale făcute în fraudă legii, a stabilit prin o dispoziție categorică sub aliniatul II, al art. 125, că toate înstrăinările pământurilor rurale dobândite în virtutea diferitelor legi de împroprietărire și efectuate până la data promulgării legii agrare, vor fi respectate și considerate ca valabile; că, în speță, actul de vânzare dintre Ioan Lehaci și Lupu Ghimpovici fiind intervenit la 3 Februarie 1920, deci cu mult mai înainte de promulgarea legii agrare, etc.”

Acesta este adevăratul sens al art. 125 al. II, și a decide altfel, înseamnă, credem, a erija în legislator, nesocotind legea așa cum a fost ea votată.

Rămâne ca instanțele superioare și doctrina să confirme una sau cealaltă din soluțiunile date.

Deocamdată noi ne-am mărginit a le aduce numai în discuțiune, rămânând ca alții mai competenți și cu mai multă autoritate să-și spună cuvântul.

Titu Stăcescu

Magistrat.—Tribunal Suceava

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA I-a

Audiența de la 3 Ianuarie 1922

Președinția D-lui V. Bossy, consilier

Primăria Craiova cu Chiriac Georgescu

INCHIRIERE. — PRELUNGIREA LEGALĂ. — BUNURI APARTINÂND DOMENIULUI PUBLIC. — DECRETUL-LEGE 1420 DIN 1920.

Bunurile aparținând domeniului public, fiind scoase din comerț și administrațiunea și folosința lor fiind reglementată în mod deosebit de aceea a bunurilor din domeniul privat, urmează că în lipsa unei dispozițiuni exprese, asemenea bunuri nu pot fi supuse regimului prelungirii legale a contractelor de închiriere prevăzute de decretul-lege 1420/920.

No. 6. — Casată în urma recursului făcut de Primăria Craiova sentința No. 207/921 a Trib. Dolj S. III dată în proces cu Chiriac Georgescu.

S'a citit raportul d-lui Consilier Gr. Ștefănescu.

S'au ascultat: d-l avocat C. Călinescu din partea recurentei, lipsind intimatul.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Primăria Comunei Craiova în contra sentinței No. 207/921 dată de Tribunalul Dolj S. III-a în cauză cu intimatul Chiriac Georgescu.

Văzând motivele I și II de recurs:

„1) Exces de putere, greșită interpretare a noțiunii juridice a domeniului public, violarea principiilor ce guvernează conce-

slunile acordate asupra acestui domeniu, greșită interpretare a art. 1 din Decretul-Lege No. 1420/920, violarea art. 85 din legea pentru organizarea comunelor urbane.

Tribunalul Dolj săvârșește un exces de putere și interpretează greșit noțiunea juridică a domeniului public atunci când admite, că gheretele construite de Comună în piață, în conformitate cu scopurile pieței, cu nevoile de igienă și sănătate publică, recunoscute ca accesori indispensabile pieței, nu fac totuși parte din domeniul public la care sunt încorporate.

1) Tribunalul săvârșește un exces de putere și interpretează greșit art. 1 din Decretul-Lege No. 1420/920, atunci când decide, că acest Decret-Lege este aplicabil concesiunilor acordate de comună asupra domeniului public, prin licitațiune publică.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care se constată că, Primăria orașului Craiova închiriind intimatului prin licitație publică o gheretă din piața nouă a orașului, pe termen de un an, expirat la 1 Aprilie 1921, a chemat în judecată pe intimat spre a fi obligat la evacuarea gheretei, însă acțiunea sa i-a fost respinsă prin sentința de față, pentru motivul că închirierea este prelungită de drept în virtutea Decretului-Lege No. 1420/920.

Având în vedere că în fața Tribunalului, Primăria recurentă a susținut că ghereta în litigiu este situată lângă halele orașului în piața care aparține domeniului public al comunei; că închirierea are un caracter de concesiune temporală și revocabilă și nu intră în prevederile Decretului-Lege No. 1420/920, care nu este aplicabil de cât clădirilor din domeniul privat, iar azi prin motivele de recurs pretinde că Tribunalul hotărând că contractul în discuțiune este prelungit de drept, nu ține seama de natura bunului în litigiu, și violează art. 1 din menționatul decret-lege.

Considerând că este constant în cauză, că ghereta în discuțiune este construită pe o piață făcând parte din domeniul public al orașului Craiova, și este deci o dependență a acestui domeniu.

Considerând că bunurile aparținând domeniului public, fiind scoase din comerț, administrațiunea și folosința lor fiind reglementată în mod deosebit de aceia a bunurilor din domeniul privat, urmează că regulile care guvernează aceste din urmă bunuri nu au în principiu a se aplica și bunurilor din domeniul public.

Considerând că prin decretul-lege No. 1420/920 dictat de nevoia de a se evita specula la care se puteau deda deținătorii imobilelor afectate locuinței sau altor destinațiuni, legiuitorul nu a intenționat de cât o mărginire a dreptului de liberă folosință a proprietății private, iar nu și a bunurilor din domeniul public.

Că, folosința acestor din urmă bunuri, scoase din comerț, fiind reglementată în vederea menirii lor sociale, ea neputând forma în mod normal obiectul unei tranzacțiuni libere de natură a da loc vreunei specule, urmează că administrațiunea acestor bunuri și pe viitor conform regulilor în vigoare, nici nu prezenta pentru legiuitor pericolul în vederea căruia a fost edictat acest decret-lege.

Că, prin urmare, în lipsa vreunei dispozițiuni exprese, nu se poate supune bunurile din domeniul public la regimul prelungirii legale prevăzută de menționatul decret-lege, și ca atare Tribunalul, în specie, în mod eronat declară prelungit contractul în discuțiune și deci motivele de recurs se găsesc întemeiate și cătă a se admite.

Ca admisă fiind casarea pentru aceste motive, devine inutilă examinarea motivului III de recurs.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA III-a

Audiența dela 27 Ianuarie 1922

Președinția D-lui D. Gh. Tăzlăuanu, președinte

Soc. Anonimă Missir fil & Co. cu Ministerul de Finanțe
PATENTĂ — SOCIETĂȚI PE ACȚIUNI — ART. 4 AL. 3 DIN LEGEA PATENTELOR.

Patenta fixă de clasa I tabloul B. aplicabilă Casselor de Bănci, se aplică și Societăților pe pe acțiuni, anonime și în comandită, indiferent de comerțul pe care-l fac.

No. 78. — Respings recursul făcut de Societatea Anonimă Missir fil et Co. contra deciziei No. 197/921 a comisiunii de apel din Jud. Dolj în proces cu Ministerul de Finanțe.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

„Nu trebuia să fim impuși pentru sucursala noastră la patenta fixă de clasa I după tabloul B. prin asimilare cu casele de bancă, de oarece de nicăieri nu rezultă, această asimilare și „legea patentelor art. 4 al. 3 spune categoric că sucursalele se vor supune la patenta fixă după felul comerțului ce fac, în speță sucursala noastră trebuia impusă pentru comerțul de mărfuri, manufactură și lipscănie, la patenta fixă după tabloul A”.

Având în vedere că legea patentelor prin art. 2 prevede pentru stabilirea patentei fixe două feluri de tarife după populație: un tarif general pentru toate comerțurile și industriile prevăzute în tabela A. și tariful special pentru comerțurile și industriile trecute în tabela B.

Considerând că tariful ce urmează a se aplica societăților pe acțiuni, anonime și în comandită, indiferent de comerțul pe care-l fac, este acela care se aplică și Casselor de Bancă, adică tariful special prevăzut în tabela B. la cuvântul: „Bănci, bancher”, de oarece pentru stabilirea patentei proporționale, legiuitorul a adoptat un criteriu comun de impunere pentru toate aceste stabilimente de comerț și nu este admisibil, ca la stabilirea patentei fixe, în lipsa unui text expres de lege, să se părească acest criteriu comun, mai ales că operațiunile pe care societățile anonime și pe acțiuni le întreprind sunt în deosebte operațiuni de o însemnătate apreciabilă;

Că judecând astfel în speță și impunând pe recurentă la patenta fixă după tariful special din tabela B. Comisiunea de apel n'a săvârșit nici o violare de lege.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV S. I Civ. cor.

Audiența dela 10 Decembrie 1921

Președinția d-lui M. St. Popescu—Râmnic, judecător.

Firma Eugenu Behles-Cereale cu Fiscul

CONTRAVENȚIE-VAMALĂ. — CONDIȚIUNI INDISPENSABILE. — DREPTUL TRIBUNALELOR CA INSTANȚE DE APEL. — ART. 89 ȘI 215 DIN LEGEA VAMALĂ DELA 1895 CU MODIFICĂRILE LEGII DIN 6 APRILIE 1916.

Condițiunile indispensabile pentru existența unei contravențiuni vamale sunt: a) deosibirile constatate între arătările declarațiunei de import sau export și rezultatul verificărei făcute; b) posibilitatea de dăunare a drepturilor vamale.

Tribunalele ca instanțe de apel contra deciziunilor minist. de finanțe, sunt în drept să examineze în fond și să constate dacă contravențiunea este întemeiată.

No. 946. — Admis apelul făcut de Firma Behles contra procesului-verbal de contravenție la legea vămilor.

S'au prezentat: Administratorii-secheștrii ai Firmei apelante în lichidare prin procurator d-l avocat Ion D. Filitti și Ministerul de Finanțe, direcția generală a vămilor, prin d-l avocat I. Burcă.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de firma Behles-Cereale contra Procesului Verbal de contravențiune la legea vămilor cu No. 1276 din 13 Mai 1916, dresat de taxatorul Aurel Andreiaș și imepatul vamal C-tin Zlătescu al biuroului vamal Giurgiu, consistând din aceia că numita Firmă, permițându-i-se exportul unei mari cantități de grâu prin portul Ramadan, în declarațiunea de export făcută de procuratorul ei Donovici, arătând că șlepu Minerva, în care s'a încărcat, conține porumb în loc de grâu — cum s'a constatat la verificare, — a fost declarat contravenientă la dispozițiunile art. 89 din legea vămilor și amendată, în solidar cu numitul procurist, la suma de 51148 lei, 95 bani — proces-verbal care a fost aprobat de Minist. de Finanțe prin decizia cu No. 34700/916.

Considerând că acest apel e trimis Trib. Ilfov spre judecare, după casarea sentinței Trib. Vlașca No. 281/916 care îl admisesse și achitase pe apelantă — Inalta Curte asupra recursului făcut de Min. de Finanțe, decizând că, potrivit art. 215 al. 3 din citata lege, *Tribunalele nu pot să scuze pe contravenienți pentru eroare sau lipsă de intențiune frauduloasă.*

Având în vedere actele cauzei și concluziile scrise ale părților; văzând că apelul poartă și asupra unor lipsuri de formă din procesul-verbal și că poartă și asupra inexistenței contravențiunei.

În privința motivului inexistenței contravențiunei: Având în vedere că dacă este exact că, ori de câte ori e vorba de exportul unei mărfi, cel ce exportă e obligat potrivit legii să facă o declarațiune de cantitate și felul mărfii ce exportă, care după încărcare este verificată, și după care se percepe de fisc taxele cuvenite; că, dacă este iarăși exact că, declarațiunea odată înregistrată nu mai poate fi retrasă pentru are-o nepotrivire sau alt motiv, toate acestea urmând v se judeca în urmă — în speță împrejurările și pro-

cedura formalităților cu care apelanta Firmă a exportat cantitatea de grâu despre care menționează procesul-verbal, au fost altele de cât cele normale și obișnuite, anume:

Nnumita Firmă exporta, pentru consorțiul austro-german, o mare cantitate de cereale pe baza unor contracte încheiate cu Statul român; cum, pentru asigurarea cotei interne, se instituisse o comisiune centrală pentru vânzarea și exportul cerealelor, sub controlul căria numai se făceau aceste operațiuni, se permite numitei Fisme exportul în baza *aggajamentelor arătate în dosarele Minist. de Finanța*, Direcția vămilor cu No. 189207 din Ianuarie 1916 și a *procedurei arătate de Comisia centrală* cu adresa No. 9213/916 aflate la dosar, adică prin *înscrisura pe un tablou a cantității și felului cerealelor ce se exporta*, care tablou s'a trimis de comisie punctului de vamă pe unde se se făcea exportul (în speță portul Ramadan), și unde Comisiunea avea un delegat, iar Firma un reprezentant. În adresa No. 9213/916 se adaogă: „Scopul trimiterei acestui tablou a fost ca autorități de mai sus indicate cât și delegatul nostru să *supravegheze și să nu permită încărcarea în șlepu pus la dispoziție de Casa D-tră*, prin nrmare nici exportul, de cât a felului de marfă și a cantității indicată în tablou, etc.”. Ori, în speță, și tocmai pentru a se asigura acest control, așa s'a și urmat — după cum se constată din filiera scriptelor prin care s'a constatat *încărcarea grâului în șlepu Minerva*, în asistența și sub controlul funcționarului Biroului vamal, și anume din: cerea de permis de încărcare înreg. No. 213 din 2 Mai 1916, permișiunea de încărcare dată la 2 Mai 1916, adevărea de primire și predare din 12 Mai/916 semnată de încărcătorii mărfii și de către delegatul șefului de vamă C. Ionescu (adeverință care însemnează fract sau scrisoare de trăsură), și *certificatul de încărcare No. 77574 din 13 Mai/916 semnat de acest agent vamal*, contravizat de însuși șeful vamei. Și tot în aceeași zi (13 Mai/916) procuristul Firmei face declarațiunea în care se arată că se exporta porumb, în urma căreia se dresează procesul-verbal de contravenție.

Având în vedere că, după art. 89 din legea vămilor, se consideră contravențiuni deosebirile în *dauna vămii*, constatate între arătările unei declarațiuni de export sau de import și rezultatul verificărei;

Că, dacă se constată în fapt, o deosebire între cele două acte, însă a doua condițiune a existenței contravențiunei, elementul daunei, tribunalul apreciază că el nu există. *Intr'adevăr*: din adresa Direcției vămilor No. 189207/916 rezultând că se convenise între min. de Finanțe și Firma exportatoare că este creditată de taxe pe baza garanției în aur depusă la dispoziția Ministerului, iar socotirea și lichidarea acestor taxe se stabilise a se face de un delegat al Firmei și un funcționar al Ministerului, în fie-care luni a săptămânei, și după cum zice adresa: „pe baza *fractelor și științelor ce aveți*”, tribunalul constată, pe de o parte, că plata taxelor de export era pe deplin asigurată, iar, pe de altă parte, că nu putea fi vorba în speță de vre-o daună sau de posibilitate de daună, de vreme ce însăși Direcția generală a Vămilor stabilise că socoteala taxelor se va face potrivit *fractelor, adică a adeverințelor de predare și primire* — acte care împreună cu *certificatul de încărcare* erau adevăratele

acte de constatare. Că, pe de altă parte, aceasta mai conduce la convingerea Tribunalului că Direcția generală a vămilor, care nu putea fi presupusă că nu-și cunoaște legea, apreciasse ea singură că rostul declarațiunii părții este cu totul redus, față de toate actele de constatare ce o precedau.

Considerând, apoi, că după dispoziția art. 215 din lege, tribunalele au dreptul să examineze și în fond dacă contravenția este întemeiată în cazurile prevăzute de art. 89 din legea vamală. Că, din acest punct de vedere, autoritatea vamală calificând faptul contravențiune, conform art. 89 din lege, și art. 215 al. 2 permițând tribunalelor să poată examina și în fond dacă contravenția este întemeiată, Tribunalul, față de cele de mai sus, constată că în fond contravențiunea nu este întemeiată și ca atare apelul, pentru acest motiv, cată a fi admis.

Considerând că, dacă s'ar interpreta că ori-ce deosebire în sensul art. 89 din lege este o eroare, ca să se poată aplica dispozițiunile al. c de sub art. 215 din lege-aliniat care a rămas și în noua redacțiune, după modificarea adusă legeri vamale în Aprilie 1916, socotim că această interpretare ar face iluzorie modificarea necontestată, care rezultă și din desbaterile parlamentare și din declarațiunea Ministerului, făcută cu acea ocaziune, că s'a înțeles că, în cazul contravențiunii prevăzută de art. 89, să se permită tribunalelor să aprecieze dacă contravențiunea este întemeiată în fond.

In ce privește motivele privitoare la omisiunile și viciile de formă ale procesului-verbal, anume : a) Că verificasea mărfuri or s'a făcut de agenții vamali mai sus numiți, fără să aibe autorizarea specială a șefului vamei, așa cum cere art. 85 al. 2 din lege ; b) că în procesul-verbal nu se arată profesiunea contravenientei Firma Behles, așa cum cere art. 203 din lege ; c) că în procesul-verbal nu se arată că Firma a fost somată să asiste la redactarea procesului-verbal, așa cum cere art. 205 din lege ;

Având în vedere că Tribunalul constată că procesul-verbal conține toate aceste omisiuni și ca atare apelul e întemeiat și pentru aceste motive admite apelul.

Semnații : M. St. Popescu-Râmnic, I. Răzvanu.

Adnotație. — Cest'unea principală pe care Tribunalul era chemat s'o rezolve era aceea dacă s'a săvârșit o contravențiune vamală ; ceva mai mult, dacă putea să aibe în speță existență contravențiunea, și dacă, fiind exclusă posibilitatea de daună pentru încasarea taxelor vamale, este aplicabilă sancțiunea edictată de legea vămilor. Pentru soluțiunea problemei juridice în cauză trebuie examinat, în mod precis, caracterul juridic al contravențiunii și deci dacă faptul, prevăzut în procesul-verbal încheiat de agenții vamali, este de natură a constitui o contravențiune. Legea vamală din 1 Iulie 1905, cu modificările din 6 Aprilie 1916, a instituit, pentru perceperea taxelor de export și import, *Birourile vamale* unde se face taxările și plata taxelor ; și în vederea operațiunii de taxare și de încasare, a dispus, pe de o parte, facerea unei declarațiuni din partea exportatorului sau importatorului ; pe de altă parte, verificarea mărfurilor de către agenții vamali.

Prin urmare, dispozițiunile legeri vamale au un scop determinat, și anume : să asigure plata reală a valorii

taxelor, după felul și cantitatea mărfurilor. De acea, legea dispune : o declarațiune pentru obținerea permisului de încărcare și plata taxelor la biroul vamal, după verificarea mărfurilor.

Din aceste reguli pozitive, edictate de legea vamală, se deduce, pentru existența contravențiunii vamale, o condițiune esențială : *dauna sau posibilitatea de daună* pentru Stat prin încasarea, la *Biroul vamal*, a unor taxe mai mici de cât cele convenite. De altminterea, art. 89 din legea vămilor se rostește în termeni lămuriiți : „*Deosebire în dauna vamei, constatate între arătările unei declarațiuni de import și rezultatul verificărei se consideră contravențiune...*”.

Fără o posibilitate de daună, ce ar putea proveni din încasarea, la *Biroul Vamal*, a unor taxe conform declarațiunii, mai mici de cât cele datorite Statului după felul și cantitatea mărfurilor verificate, nu poate să existe și să fie pedepsită o contravențiune.

În speță, formalitățile și condițiunile impuse Firmei Eug. Behles stabilesc că alte norme au fost admise pentru constatarea și plata taxelor de export pentru cerealele vândute la 1915—1916, prin Comisia centrală de export cu aprobarea Guvernului, în executarea contractelor de vânzare și de export prin intermediul Firmei Behles.

Aceste formalități și condițiuni — arătate în sentința tribunalului — erau de așa natură în cât o *contravențiune* în dauna vamei, bazată pe o deosebire între declarațiunea dată la *Biroul vamal* în numele Firmei Eug. Behles și rezultatul verificărei, *devenea imposibilă*. După normele stabilite la 1916 de Minist. de Finanțe, *autorizarea de export a felului și cantității mărfurilor printr'un anumit punct de frontieră, supravegherea încărcărei mărfurilor admise la export se făceau direct de către Comisia centrală, iar stabilirea și perceperea taxelor de export, după controlul săptămânal la Minist. de Finanțe, al autorizărilor cu fractele de încărcare se făceau de către Direcția vămilor, iar nu de Biroul vamal.*

Astfel și în asemenea împrejurări la încasarea valorii reale a taxelor de export pentru cerealele vândute prin Comisia centrală și transportate de Firma Behles, nu se putea prejudicia dreptul Statului, asigurat printr'un depozit prealabil în aur la Banca Națională, din care Direcția vămilor, deconta valoarea taxelor datorite, conform tablourilor întocmite de Comisia centrală și conform adevărințelor de primirea și predarea mărfurilor încărcate în șlepuri, echivalând cu scrisorile de trăsură. Teza sprijinită de Ministerul de Finanțe și adoptată de *Inalta Curte de Casație* s. III-a prin decizia No. 335/919, care a casat, sentința Trib. de Vlașca anulând procesul-verbal de contravențiune și a trimis afacerea spre a se judeca din nou de Trib. Ilfov, este dedusă din dispoziția art. 215 legea vamală, anume că tribunalele nu pot să scuze pe contravenient pentru eroare sau pentru lipsă de intenție frauduloasă. *Inalta Curte* prin deciziunea sa argumentează că, întru cât procuristul Firmei Behles a făcut o declarațiune de export de porumb iar cu ocaziunea verificărei făcută de agenții vamali s'a constatat că se încărcase în șlep grâu, contravențiunea era săvârșită și dobândită pentru fisc, ori-cât de evident eronată era declarațiunea și independent de faptul că încărcarea grâului în șlep se făcuse în prezența agentului vamal și al delegatului Comisiei centrale,

că această încărcare, după terminarea ei, era constatată în adeverința de primire și predare semnată de agentul vamal, și că plata taxelor urma să se facă la Minist. de Finanțe (Direcția vămile) prin decomp-tare, în bază adeverinței de primire și predare echi-valând cu serisoarea de trăsură și conform tabloului Comisiei centrale.

Eroarea soluțiunei dată de Inalta Curte de Casați-une se învederează prin însăși modificarea art. 215 din legea vamală, ce a avut loc în 1916. Intr'adevăr legea din 6 Aprilie 1916, a adăogat o dispozițiune nouă și importantă, care sună astfel : „In ce privește contravențiunea din art. 89 și cele din omisiuni de la formalitățile vamale, *Tribunalul va putea examina și în fond dacă contravenția este întemeiată conform le-gei vamale*“.

Prin această modificare importantă s'a atribuit instanței de fond dreptul să examineze dacă există în realitate o contravențiune, a cărei reprimare să fie justificată prin posibilitatea de daunare a drepturilor Statului. Odată atribuită instanței de fond compe-tința de a *cerceta în fond* dacă există contravențiunea vamală, urmează că ea este îndruidită a depăși cestiile de formă și a se convinge de existența unei *contraven-țiuni în dauna vămei*. Înainte de modificarea de la 1916, art. 215 prescria pentru tribunale numai căderea de a examina nulitățile ce s'ar invoca din omisiunea formalităților prescrise pentru constatarea infracțiunilor, fără a scuza pe contravenienți pentru lipsă de intențiune de fraudă sau pentru eroare ; de aceia sub regimul legii vamale din 1915 procesele-verbale de contravențiune nu puteau fi examinate în fond, și ele își păstrau întreaga putere de hotărâre condamna-torie, dacă erau încheiate în baza formelor prevăzute de lege. De aci rezultă o deosebire importantă, care explică mărirea rolului instanței de fond în această materie a contravențiunilor vamale. Este știut că pe vremuri Minist. de Finanțe, cu ocaziunea aprobă-rei la care este supus procesul-verbal de contravenție, când aprecia motive serioase contra imputării de con-travențiune, nu întărea procesul-verbal și îl lipsea de eficacitate. Prin modificarea adusă art. 215 în 1916, acest rol a fost deferit justiției. Modificarea art. 215 este așa dar decizivă în cauză, și argumentarea ba-zată pe dispoziția, care interzice tribunalelor de a scuza eroarea sau lipsa de intenție, nu poate duce la înlăturarea dreptului pentru instanța de fond de a *decide în fond, inexistența contravențiunei sau imposi-bilitatea comiterii ei*, căci atunci s'ar anihila cu desă-vârșire modificarea atât de importantă a textului art. 215 precum și motivul serios care a dictat modifi-carea atât de importantă a textului art. 215 precum și motivul serios care a dictat modificarea.

În speță, am văzut, formalitățile legii vamale, pentru asigurarea taxelor vamale cuvenite statului, au fost înlocuite cu alte formalități ; prin urmare, în nici un caz, nu s'ar putea vorbi de omisiunea unor formalități din legea vamală sau de rezultatul unei verificări în dauna vămei, care să poată constitui ele-mentele unei contravențiuni.

Acest punct de vedere, determinant în cauză, n'a fost ținut în seamă de Inalta Curte de Casație, prin sus menționata sa deciziune : de aceia eroarea solu-țiunei cuprinsă în acea deciziune este izbitoare.

Tribunalul Ilfov s. I-a, ca instanță de trimitere, nefiind ținut a se supune jurisprudenței stabilite de o singură secție a Inaltei Curți, a examinat cestiunea în amploarea ei, și a primit în întregime teza desvol-tată, constatând nu numai că procesul-verbal de con-travențiune conține omisiuni și vițiuni de formă (care nu prezintă un interes deosebit în discuțiunea ce facem), dar, încă, *în fond*, că contravențiunea imputată este neîntemeiată.

Tribunalul prin sentința publicată aci, a reexaminat cestiunea, a studiat problema juridică și a proclamat soluțiunea conformă legii și spiritului rațional al le-giuitorului din 1916.

Contra acestei șentinte Min. de Finanțe a făcut recurs. Dar legitimitatea dreptului ce a triumfat dinaintea Trib. Ilfov s. I-a, este atât de serioasă, în-cât, cu ocaziunea redactării motivelor de casare ce urmau a fi depuse la Inalta Curte, Ministerul de Fi-nanțe, luând avizul consiliului de avocați ai Statului, și în urma acestui aviz, și-a retras recursul prin adresă formală dată la dosarul cauzei.

Iată un gest care indică justeța soluțiunei adoptată de Trib. Ilfov s. I-a.

Putem crede că Min. de Finanțe s'a convins că agenții vamali, cari au încheiat procesul-verbal de contra-vențiune, s'au condus în această afacere numai de dorința de a beneficia de partea ce se atribue desco-paratorilor. Contravențiunea vamală este o sancțiune legală, în scopul de a se înlătura fraudele în dauna vămei, dar nu un mijloc de a asigura funcționarilor posibilitatea de a realiza un beneficiu nedrept și nee-chitabil. Atari încercări și proceduri din partea func-ționarilor constituiesc o operă imorală, și Statul nu poate patrona o imoralitate !

Enfin tout est bien qui finit bien.

Ion D. Filitti,